

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סה.

עין משפט
גר מצוה

(א) ויבנות כד: וש"נ,
(ב) כ"מ מנ, (ג) כמספדת
כ"מ מנ: ד"ה אלף ה"ג
(ד) ולקמן קו: שבועות
לז: (ה) ו' כ"ב: פסחים
מא: ד"ה ל"ב: ומוס' מנחות
ז: ד"ה לחוב ומוס'
כמוזות לו: ד"ה ל"ג: (ו)
(ז) ולקמן פ"ג: (ח) ג"י ר"ש
טללים כמעיקרא דמיס
כסל עשוי משמע וכו' וכן
הוא ג"י הר"מ פ"ט,

תורה אור השלם

1. אם הוציא תפוצא
בדור והגבה משור עד
הבדור עד שיה ויהי שנים
ישלם: שמוה כב ג

גליון הש"ס

גברא אמר רב ששת
אמינא כי גיב: לפול דף
מז ע"ב וכו': תוס' ד"ה
לכתוב וכו' וכן בהגהות
גבי ורמא דמא: וכן
הענין ג ע"ה ממות ח
ע"כ:

מוסף רש"י

אין לי אלא ידו. אין
לי שיתמיך ככל אלף כומן
שלקחו בידו (ב"מ נ"ג). גגו
חצירו וקרפיו מנין.
שם נעשה שם ויעל
כפיה לגבה מנין שקמה
לו חצרו ומחייב ככל
(שם ובג"י ע"ה) בעל
הבית שותף טענה גגב
בפקדון. פטר עלמו ע"י
גניבה שטנן גגב הימא,
והמר חס פטור מגניבה,
וקר"ל שם נעשה וכו'
עדים משלם ככל כנגב
עלמו. אלף אס הדיה א"כ
אין כאלו ככל דמיה כגס
פטור, אלף חומש ואשם
מי משלם טענת הפקדון
(שבועות ד"ז). משלם
קרן וחומש ואשם.
ולא ככל דאין משלם
קנס על פי עלמו (קמ"ו)
(ק"ל). משלם תשלומי
כפל. משום שטעה, אלף
חומש לא משלם (שבועות
ל"ז).

כחושה והשמינה כו'. הגגב פטמה וקשיא לרב דאמר תשלומי ד'
וה' כשעת העמדה בדין וקס"ד בין שזחה בין הכחושה הגגב
בדיים: ומשני **משום דאל' כו'.** אלף שזחה בזמנים שהוקרו בהמות
בשוק או שנחפטמה מאליה משלם
הגגב הכחושה בדיים בטורח מלאכה
או במקל: **מה לי קטלה פלגא.**
הלך מזההיה שעתא דלכחושה אמתלה
לה טביחה: **ולבסוף שויה ד'.** כשעה
שאזנה אמאי מחייבת פטרה. בדיים
או שמינה משלם ד'. ובחמפקיד (ב"מ
דף מג.) מפרש טעמא דכל כמה
דלחיה נעניא כשעתא דמיה קיימא
דהא נעני לאהדורה הלך כרשותא
דמיה הוקרה והיה שעתא דחברה
ושמיה הוא דקא גייל לה אלף איתבר
ממילא אמאי מחייבת ליה אהיה
שעתא דגולה והיה שעתא זוזא הוא
דשויה וגבי טביחה ומכירה הוי כי
מזרה או שמינה: **משלם קרן וחומש
ואשם.** משום שזחה ואין כאן כפל
דמודה כנסן פטור: **ואם משכאו
עדים.** ומחייב כפפל הודה: **משלם
כפל ואשם וחומש עולה לו כמוד
הכפל.** שהי חומש לנעלים הוא והוא
שקל. וע"כ הא דר' יעקב כששון
כאחד החומש והכפל קמיייר דלי הוה
כפילא טפי מחומשא לאו חומשא
הוי ולא מיפטור ליה עד דמשלם
חומש דחומש פכרה כשזעה הוא:
ומכ"ל

**משלם זוזא אמרי וכו' קאמר רב כגון דמעיקרא שויה ד' ולבסוף שויה זוזא קרן
בעין שגגב תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחומש כשעת העמדה בדין תני
רבי חנינא לסייעיה לרבי בעה"ב שמעון טענת גגב בפקדון ונשבוע הודה ובאו
עדים אם עד שלא באו עדים הודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משכאו עדים
הודה כמשלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב
וחכמים**

דמייתי לה חיוקרא חולא וכן פרק כל שעה (פסחים דף ל"ג). גבי אוכל תרומה דקאמר היכא דמעיקרא שויה ד' ולבסוף שויה זוזא לא תבעי
לך דודאי לפי דמים משלם דלא גרע מגולן דתמן כל הגולנים משלמים כשעת הגזילה וי"ל דעיקר רב לא אתא לאשמועינן אלף תשלומי
כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין והא דקאמר מ"ע דרב אמשלומי כפל ותשלומי ד' וה' קא בעי וה"פ אמר קרא גניבה
וחיים אחיה לקרן כעין שגגב ומשמע ליה דוקא לקרן ולא תשלומי ד' וה' וא"ת בהגזל קמא (לקמן דף ק"ה). דאמר רבא גזל שלש אגודות
גבי פרוטות והולו ועמדו על צ' והחזיר לו צ' חייב להחזיר לו אשת ומנא תנוגא גזל תמן ועבר עליו הפסח אמאי לא מייתי רביא ממתני'
דכל הגולנים משלמים כשעת הגזילה כיון דלענין חיוקרא חולא נמי איירי וי"ל דמתניתין דכל הגולנים לא מני מימי דהתם אש איתא
לגזילה בעין הויא בת השנה ולהכי כי איתא נמי בעין משלם כשעת הגזילה אלף גבי אגודה דאש איתא בעין לא הויא בת השנה דהשתא
לא שויה פרוטה הוה אמינא דכי איתא נמי לא משלם אלף מההיא דחמץ ועבר עליו הפסח מייתי שפיר דלילו הוי בעין לא שוי מדי אפ"ה
היכא דליתא בעין משלם כמעיקרא ובפרק כל שעה (פסחים דף ל"ג). הוי מני לאתויי מההוא דגזל חמץ דמשלם כמעיקרא אלף דמיחא ליה
להציא הדיא דכל הגולנים שהיא שניה מחילה ועוד אורי' דמגול חמץ לא מני למידק כלל דלפי דמים משלם היכא דמעיקרא שויה ד' ולבסוף:
שויה זוזא דה"ה דגבי חמץ כי איתא בעין בעי לשלומי ליה חמץ מעליא כאותה חתיכה שגול דלפי מדה משלם אלף לא דמים של שעת הגזילה:
דלתיא בחושה והשמינה כו'. תימה היכי פ"ד דרב ששת שדבר רב כחושה והשמינה דל"כ היה מגרע כמו של קרן וממילתיה
דרב משמע שזא ליפות כמו של קרן ולגרע כח כפל וד' וה' דקאמר אחייה לקרן דוקא כעין שגגב ואחיה משמע לשון יפוי
כח וי"ל דלחיה אין לשון יפוי אלף לשון תשלומים וכל דבר שמשלם החסרון שגגב או גזל קרי אחיה וכן משמע בסוף שמעתין דקאמר
וטללים כמעיקרא [משלם] כפל ד' וה' כשל עכשוי משמע אפי' מעיקרא שויה זוזא ולבסוף ד' דומיא דטלה ונעשה איל משלם כפל
כי השתא לפי ר"י דלקמן ושם אפרש בע"ה ומיהו ר"מ פ"י בע"ה לקמן דלגרע כח הכפל קאמר רב כשעת העמדה בדין ולא ליפות:
אנא מפמינא ואת שקרת. משמע דכשנחפטמה מאליה הוי כשעת העמדה בדין ולפי זה הוה מני לאוקמי מילתיה דרב כשנחפטמה
מאליה ולא הוה נריך לאוקמיה חיוקרא חולא ומיהו לפי האמת אפי' כשנחפטמה מאליה משלם כפל ד' וה' כעין שגגב כמו בטלה
ונעשה איל דאמר לקמן דמשלם כפל ד' וה' כעין שגגב ואפי' שניו לא קני משום דאמר ליה אטו מורא גגבי מינק דירכא גגבי מינק
הכא נמי כשנחפטמה מאליה מני אמר ליה אטו שמינה גגבי מינק ודוקא חיוקרא חולא הוא דקאמר רב כפל ד' וה' כשעת העמדה בדין
דלא שייך למימר אטו יוקרא גגבי מינק וטעמא אפרש לקמן בע"ה גבי הא דקאמר טללים כמעיקרא דמים כשל עכשוי:
במה כי קטלה כולה פ"ה קטלה פלגא. פ"ה משום דהכחשה אמתלה לטביחה היא וקשה לר"י דלא שייכא הכחשה לטביחה מידי כיון
שאם היה הורגה כולה בעיניו זה לא היה צה דין ד' וה' אלף הכי פריך מה לי קטלה כולה דאין הולכין במר הדמים דהשתא
דקנאה כשינוי ואינה של נגגב אלף במר מעיקרא שהיתה שלו וה"ה בקטלה פלגא ולפי זה ה"ה כהכחשה ממילא דמשלם כמעיקרא
דמה לי מתא כולה מה לי מתא פלגא ודאי מתא כולה מאליה יש לחייבו כמעיקרא שהיתה של נגגב ולא במר השתא ותי קא משני
ומוקי מילתא דרב חיוקרא חולא לא הוה מני לאוקמי ככחשה דממילא ועוד אר"י דמני לפרש בע"ה מ"ל קטלה כולה מ"ל קטלה פלגא
כלומר אפי' למ"ד אין לשיטה אלף לבסוף ולא מחייב ד' וה' עד משהו אחרון אפ"ה לא אולנין במר השיבות דהיהא שעתא כפי
מה שהוה שוה במשהו אחרון אלף כפי מה ששוה קודם שמיטה א"כ כי קטלה פלגא נמי דהיינו הכחושה לא אולנין במר השתא אלף במר
מעיקרא ולפי טעם זה ה"מ לאוקמיה מילת' דרב כהכחשה ממילא:

אין לי אלא ידו גגו חצירו וקרפיו מנין ת"ל
ואם המצא תמצא מ"מ א"כ לימא קרא או
המצא המצא או תמצא תמצא מדשני קרא
ש"מ תרתין: גופא אמר רב "קרן כעין שגגב
תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה
כשעת העמדה בדין מאי טעמא דרב אמר
קרא גניבה וחיים אמאי קאמר רחמנא חיים
בגניבה אחייה לקרן כעין שגגב * אמר רב
ששת אמינא * כי ניים ושכיב רב אמר להא
שמעתא דתניא: כחושה והשמינה משלם
תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין
שגגב אמרי משום דא"ל אנא פטימנא ואת
שקלת ת"ש השמינה והכחושה משלם תשלומי
כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגגב
התם נמי משום דאמרין ליה מה לי קטלה
כולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב
יבויקרא חולא הוא דקאמר היכי דמי אולימא
דמעיקרא שויה זוזא ולבסוף שויה ד' וזו קרן
כעין שגגב לימא פליגא דרב אדרבה * דאמר
ר"ב רהי 'מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה
מעיקרא שויה זוזא ולבסוף שויה ד' וזו
חברה או שתייה משלם ד' איתבר ממילא

גופא אמר רב קרן כעין שגגב.
במסקנא דמילתא אמרין
דרב איירי לענין חיוקרא חולא וא"ת
ומאי קמ"ל מתניתין היא בריש הגזל
קמא (לקמן דף ל"ג). כל הגולנין משלמין
כשעת הגזילה ואע"ג דמתני' משמע
לענין שינוי איירי כגון עלים ועשאן
כלים והתם (דף ל"ג) נמי קאמר
בגמ' כל הגולנים משלמים כשעת
הגזילה לאתויי דר' אלעאי גזל טלה
ונעשה איל נעשה שינוי בידו וקנאו
מ"מ לענין חיוקרא חולא נמי איירי
כדמוכח בסוף חמפקיד (ב"מ דף מג.)

דמייתי לה חיוקרא חולא וכן פרק כל שעה (פסחים דף ל"ג). גבי אוכל תרומה דקאמר היכא דמעיקרא שויה ד' ולבסוף שויה זוזא לא תבעי
לך דודאי לפי דמים משלם דלא גרע מגולן דתמן כל הגולנים משלמים כשעת הגזילה וי"ל דעיקר רב לא אתא לאשמועינן אלף תשלומי
כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין והא דקאמר מ"ע דרב אמשלומי כפל ותשלומי ד' וה' קא בעי וה"פ אמר קרא גניבה
וחיים אחיה לקרן כעין שגגב ומשמע ליה דוקא לקרן ולא תשלומי ד' וה' וא"ת בהגזל קמא (לקמן דף ק"ה). דאמר רבא גזל שלש אגודות
גבי פרוטות והולו ועמדו על צ' והחזיר לו צ' חייב להחזיר לו אשת ומנא תנוגא גזל תמן ועבר עליו הפסח אמאי לא מייתי רביא ממתני'
דכל הגולנים משלמים כשעת הגזילה כיון דלענין חיוקרא חולא נמי איירי וי"ל דמתניתין דכל הגולנים לא מני מימי דהתם אש איתא
לגזילה בעין הויא בת השנה ולהכי כי איתא נמי בעין משלם כשעת הגזילה אלף גבי אגודה דאש איתא בעין לא הויא בת השנה דהשתא
לא שויה פרוטה הוה אמינא דכי איתא נמי לא משלם אלף מההיא דחמץ ועבר עליו הפסח מייתי שפיר דלילו הוי בעין לא שוי מדי אפ"ה
היכא דליתא בעין משלם כמעיקרא ובפרק כל שעה (פסחים דף ל"ג). הוי מני לאתויי מההוא דגזל חמץ דמשלם כמעיקרא אלף דמיחא ליה
להציא הדיא דכל הגולנים שהיא שניה מחילה ועוד אורי' דמגול חמץ לא מני למידק כלל דלפי דמים משלם היכא דמעיקרא שויה ד' ולבסוף:
שויה זוזא דה"ה דגבי חמץ כי איתא בעין בעי לשלומי ליה חמץ מעליא כאותה חתיכה שגול דלפי מדה משלם אלף לא דמים של שעת הגזילה:
דלתיא בחושה והשמינה כו'. תימה היכי פ"ד דרב ששת שדבר רב כחושה והשמינה דל"כ היה מגרע כמו של קרן וממילתיה
דרב משמע שזא ליפות כמו של קרן ולגרע כח כפל וד' וה' דקאמר אחייה לקרן דוקא כעין שגגב ואחיה משמע לשון יפוי
כח וי"ל דלחיה אין לשון יפוי אלף לשון תשלומים וכל דבר שמשלם החסרון שגגב או גזל קרי אחיה וכן משמע בסוף שמעתין דקאמר
וטללים כמעיקרא [משלם] כפל ד' וה' כשל עכשוי משמע אפי' מעיקרא שויה זוזא ולבסוף ד' דומיא דטלה ונעשה איל משלם כפל
כי השתא לפי ר"י דלקמן ושם אפרש בע"ה ומיהו ר"מ פ"י בע"ה לקמן דלגרע כח הכפל קאמר רב כשעת העמדה בדין ולא ליפות:
אנא מפמינא ואת שקרת. משמע דכשנחפטמה מאליה הוי כשעת העמדה בדין ולפי זה הוה מני לאוקמי מילתיה דרב כשנחפטמה
מאליה ולא הוה נריך לאוקמיה חיוקרא חולא ומיהו לפי האמת אפי' כשנחפטמה מאליה משלם כפל ד' וה' כעין שגגב כמו בטלה
ונעשה איל דאמר לקמן דמשלם כפל ד' וה' כעין שגגב ואפי' שניו לא קני משום דאמר ליה אטו מורא גגבי מינק דירכא גגבי מינק
הכא נמי כשנחפטמה מאליה מני אמר ליה אטו שמינה גגבי מינק ודוקא חיוקרא חולא הוא דקאמר רב כפל ד' וה' כשעת העמדה בדין
דלא שייך למימר אטו יוקרא גגבי מינק וטעמא אפרש לקמן בע"ה גבי הא דקאמר טללים כמעיקרא דמים כשל עכשוי:
במה כי קטלה כולה פ"ה קטלה פלגא. פ"ה משום דהכחשה אמתלה לטביחה היא וקשה לר"י דלא שייכא הכחשה לטביחה מידי כיון
שאם היה הורגה כולה בעיניו זה לא היה צה דין ד' וה' אלף הכי פריך מה לי קטלה כולה דאין הולכין במר הדמים דהשתא
דקנאה כשינוי ואינה של נגגב אלף במר מעיקרא שהיתה שלו וה"ה בקטלה פלגא ולפי זה ה"ה כהכחשה ממילא דמשלם כמעיקרא
דמה לי מתא כולה מה לי מתא פלגא ודאי מתא כולה מאליה יש לחייבו כמעיקרא שהיתה של נגגב ולא במר השתא ותי קא משני
ומוקי מילתא דרב חיוקרא חולא לא הוה מני לאוקמי ככחשה דממילא ועוד אר"י דמני לפרש בע"ה מ"ל קטלה כולה מ"ל קטלה פלגא
כלומר אפי' למ"ד אין לשיטה אלף לבסוף ולא מחייב ד' וה' עד משהו אחרון אפ"ה לא אולנין במר השיבות דהיהא שעתא כפי
מה שהוה שוה במשהו אחרון אלף כפי מה ששוה קודם שמיטה א"כ כי קטלה פלגא נמי דהיינו הכחושה לא אולנין במר השתא אלף במר
מעיקרא ולפי טעם זה ה"מ לאוקמיה מילת' דרב כהכחשה ממילא:

יג א מ"י פ"ה מהל'
גניבה הל' ד' סמג
עשין עת טושיע ח"מ פ"י
שזר ספיק ג'
יד ב מ"י שם סמג שם
טושיע שם:
פ"ג ג מ"י שם הלכה י'
סמג שם טושיע ח"מ
שם ספיק ד'
פ"ד ד טושיע שם בהג"ה
ובסמג א'
י"ד ה מ"י שם טושיע שם
ע"י ד':
י"ח ו טושיע שם ס"ג:
י"ט ז מ"י שם הלכה י'
י"ז מ"י מהל' גיזילה הל'
י"ח מ"י מהל' גיזילה הל'
א סמג שם טושיע ח"מ
שם ספיק ג' וי"י שם ספיק י'
כ ח מ"י פ"ה מהלומ'
גניבה הל' ד' ופ"ג
מהלומ' גיזילה הל' ס'
שם טושיע ח"מ פ"י שזר
ס"ג וי"י שם ספיק י'
כ"א ט מ"י פ"ה מהל'
גיזילה הל' ד' סמג
שם טושיע ח"מ פ"י שזר:
כ"ב י מ"י פ"ה מהל'
גניבה הלכה א סמג
עשין עת טושיע ח"מ פ"י שזר:

א) לקמן ק"ט, ב) ומגילה ב: ע"ז ג.כ.א. א) לקמן ז"ל: ד) שבת פד: כמותם מה: ה) לקמן פסח. א) לקמן ז"ל: תמוה ל: ד) למעבר ה, א) ז"ל דלשבת. רש"י, ע) פרה ס"א מ"ג: י) לקמן סו. ע"ש.

תורה אור השלם

- או מכל אשר ישבע עליו לשרך ושלם אתו בראשו והמשפח יסח עליו לאשר הוא לו יתנו ביתם אשמתו: ויקרא ה' כד
- שור או כשב או עז כי יקלד ויהיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני יתלה ירצה לקרב אשה לך: ויקרא כב כו
- זה עשרים שנה אנכי עמך רחלך ועדך לא שבלו ואילי צאנך לא אכלתי:

- בראשית לא לח
- לא תביא אתגך וזנה ומיחר כלב בית יי אלהיך לכל נדר כי תעבד יי אלהיך גם שניהם: דברים כב יט

גהרות הב"ה

- גמ' שני במקומו עומד כ"ל:

גליון הש"ס

גמ' שור בן יומו קרוי שור. ע"י נמנות לא ע"צ ומ"ס שם ד"ה מ"ל: שם ח"ב"ז ועשאו סולת. ע"ן כספ"י יח"ס לנ"מ ק"י ר"י:

וחכ"א ממון המשלם בראש. שאינו משלם אלא קרן והסיב את אשמו^א היינו קרן שהו' אשם ומוטע עליו וזקרה אחרונה כתיב התם ואת אשמו יציא לה' וגו' ויקרא ה: ושאינו משלם בראש. כי הכא דליכא כפל לא שייך זה דין מומט כלל ואפי' לא שוין חומשא וכפילא פטור ור"ש אשם קאמי לאסופי לפטורא: כפילא ד' וחומשא זוזא.

וכיון דליין שוין לא חומש מקרי ולא סליק ליה: דכפילא זוזא וחומשא זוזא. דחומש צמר קרנא שיימיין וקרן משלם כעין שגנב נמאלא קרן ד' וחומשו מוסף עליו במחזן זוזא וכפילא זוזא וכפל כשעת העמדה גדלו והיינו כרז דאי לאו קרן כעין שגנב לא היו זוזא חומש ואי כפל כעין שגנב היו ד' אלא ש"מ כרז: ורבנן אמרי לך. אי לערצניהו קבנע לא ליכמוז לא וי"ז ולא את: לאספוקי בין ממון נכוס. אשם: לממון דיוט. חומש דלאו אורח ארעא לערצניהו להדיא: נעשה שינוי בידו וקנאו. בשינוי להא מילתא דאס טבא ומכר שלו הוא טבא וכו' ופטור מד' והי' אכל קרן כפול משלם קרן כי השמא וכפל כעין שגנב או כשעת העמדה גדול: כעין שגנב. לקמן וסו. אומצנין לרב מהא דאמר פשוטמי כפל ד' והי' כשעת העמדה גדול. ולרבה דאמר ע"א) חברה או שתייה משלם ד' (כדהשתא) ליכא לאומצני דיכול לשנוי דהך ממנימא כפל ד' והי' דוקא נקט אכל קרן היכא דלשכח כי השמא משלם: סורא גנבי מינד. בתמיה: ונקניניהו בשינוי השס. נהי דשנח דגופיה לא היו שינוי דממילא קשנח ואלו ומיהו כשמתא ודאי אישתי: מ"מ קשיא. לרי' אילעא: שינוי במקומו עומד. אע"ג דאישתי לא נפיק מרשות צעלים: פני חדא אסור. לקרנן: עד

עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבא ומכר שלו הוא מוכר איתביה רבי חנינא לר' אילעא יגנב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב ואי ס"ד קנייה בשינוי אמאי משלם שלו הוא מוכר שלו הוא מוכר אמר ליה ואלא מאי שינוי לא קני אמאי משלם כעין שגנב לשלם כי השתא אמר ליה כי השתא היינו טעמא דלא משלם משום דא"ל תורא גנבי ממך דיכרא גנבי ממך א"ל רחמנא ניצלן מהאי דעתא אמר ליה אדרבה רחמנא ניצלן מדעתא דידך: מתקיף לה רבי זירא וניקניניהו בשינוי השם אמר רבא * שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל שור בן יומו קרוי שור או כשב או עז כי יולד איל בן יומו קרוי איל דכתיב * ואילי צאנך לא אכלתי אילים הוא דלא אכל כבשים אכל אלא לאו ש"מ איל בן יומו קרוי איל מ"מ קשיא א"ר ששת הא מני ב"ש היא דאמרי שינוי במקומו * עומדת ולא קני דתניא * נתן לה באהנה * חייטין ועשאו סולת זיתים ועשאו שמן ענבים ועשאו יין תני תורא אסור ותני חדא המותר ואמר רב יוסף תני גוריון דמאספורק ב"ש אוריון ובית הלל מתירין מאי טעמא דבית שמאי דכתיב * גם לרבות שינוייהם ובית הלל הם ולא שינוייהם ובית שמאי יהוא הם

הם קרא הוה מוקמיין ליה בשינוי שאין חוזר והא דמימי רבה סיוע לדבריו ממנימין דהגזול עליס (לקמן ד' גג:) משום דמיירי בשינוי חוזר לברייתו דמוקי ל"י התם בריש פרקין (סס) צעלים משופים וזמר טווי וההיא דלא הספיק ליתן לו עד שצנבו נראה לרבה דליירי נמי בשינוי החוזר שיהיה להעבירו ע"י לפון כדאמר בריש הגזול (סס) ואע"פ דלרי' יוחנן מיירי בשינוי שאינו חוזר ומוקי לה כקלא אילן דלא עבר לה לרבה נראה לו דוחק להעמדה בקלא אילן (דלא עבר) ולהבי מימי מיניה שיעמא: הם

כפילא ארבע וחומשא זוזא. לפי מה שפ"ה דחומשא עולה לו בכפילא שמשלם את הכפל ופטור בכך מן החומש קשה קצת מה בכך אי כפילא ארבע וחומשא זוזא ומיהו בקונט' הוה מפרש דחומשו עולה לו בכפילו שמשלם את החומש ועולה לו לכפל הוה יחא דהוה פריך שפיר אכל לשון בכפילו לא משמע הכי וזכוספתא נמי גרסי' וחומשו עולה לו מתוך כפילו וריב"ז מפרש דאלשון ברייתא ספריך דמשמע דחומשו עולה ככל כפילו:

אלמא קרן כעין שגנב. מימה אמאי לא דחי כגון דמעיקרא שויה זוזא ולבסוף שויה ד' וכפילא זוזא כעין שגנב ללא כרז וחומשא זוזא כשעת העמדה גדול כדאמר דתורה או שתייה משלם ד' וי"ל דליכא למימר הכי כלל דמהיכא מימי דקרן יהא כשעת העמדה גדול וכפל ד' והי' יהי' כעין שגנב דלין לחלק בין כפל ד' והי' לקרן אס לא מכה הספוק וזהו אין לנו שום פסוק ורז נמי דמתחל היינו משום דקרא קדריש ועוד דנלאו הכי דמי שפיר וטוב לו כפי האמת וזכוסתו ענין שהיה המסייע חומר שאין להעמידה:

ואי אמרת שינוי קונה. פירוש כי האי דטלה ונעשה איל אכל הא פשיטא דשינוי קני כדאמר בסמוך דשינוי קונה לביה:

איל בן יומו קרוי איל. מיהו ודאי ענין קרבן אמריין (ס) דאיל בן שמי ענין מדכתיב צמקוס אחר כנס בן שגמו ויקרא ז'):

הא מני בית שמאי היא. האי שניא ליתא לרבה דאית ליה בריש הגזול קמא (לקמן ד' זד.) דוקא לגביה אסרי ב"ש משום דאמאיס וא"ת היכי דממה ליה דמה ענין אסתן אכל שינוי וי"ל דקסבר דאי שינוי קונה א"כ רחא הוא להמיר שינוי צאסתן דחשיב כחומר ואין זה אותו שבה לדה בתורת אסתן וממאיס נמי לא מאיס:

הן ולא שינוייהם. מימה דנסמוך נפקא ליה לרבה דשינוי קונה מקרא אחרונה דכתיב אשר גזל כעין שגול יחזיר ועוד קשה דרז חסדא קאמר דשינוי אין קונה דריש אשר גזל מ"מ ובהגזול קמא (זד:) קאמר רבי יוחנן דבר מורה גזילה המשפנית חזרת צעיניה מדכתיב והסיב את הגזילה מ"מ וכי פליגי אצית הלל ונרנ' לרי' דלקמן מיירי בשינוי החוזר לברייתו והאכי מימי בריש הגזול קמא מלמיה דרי' יוחנן ורבה דנסמוך סבר דאפי' שינוי החוזר לברייתו נמי קני וריבי תרי קראי דאי לאו אלא חד

ד' גג:) משום דמיירי בשינוי חוזר לברייתו דמוקי ל"י התם בריש פרקין (סס) צעלים משופים וזמר טווי וההיא דלא הספיק ליתן לו עד שצנבו נראה לרבה דליירי נמי בשינוי החוזר שיהיה להעבירו ע"י לפון כדאמר בריש הגזול (סס) ואע"פ דלרי' יוחנן מיירי בשינוי שאינו חוזר ומוקי לה כקלא אילן דלא עבר לה לרבה נראה לו דוחק להעמדה בקלא אילן (דלא עבר) ולהבי מימי מיניה שיעמא: הם

בר א מ"י פ"ד מהל' גניבה הלכה זו והלכה זו: כה ב מ"י פ"ו מהל' שנועות הלכה זו ופ"ו מהל' גזילה הלכה זו והל' ג: כו ג ד מ"י פ"א מהל' גניבה הל' ג ופ"ג מהל' גזילה והלכה הלכה ד' עומ'מ ס' ע"ג: כו ה מ"י פ"ד מהל' אטרי מוכח הלכה זו והל' י' סמג לחין ע"י:

מוסף רש"י

נעשה שינוי בידו וקנאו. לך, דאס טבא ומכר שלו הוא טבא ושלו כפל זוזא ואין משלם אלא סולת (דקפון ז"ל). רחמנא ניצלן מהאי דעתא. כחזקת ממוט על דבר ממי שחלי צננח הל' (כחזקות סה). אלא לאו ש"מ איל בן יומו קרוי איל. ששם לא כן מה שכתב, אילים לא אכל אלא כבשים אכל, אס כן גזלן הוא (בראשית כ"א דח). שינוי במקומו עומד. אלו זו מרשות צעלים הראשונים ואפילו כשנתה (לקמן זצ). תני חדא אסור. למוכח (לקמן זצ). דמאספורק. שם מקום (לקמן זצ).

(א) לקמן סו. נח: ק"ב.
 (ב) לקמן נג. ג. סס וחולין
 קלה. (לקמן נד: ד) לקמן
 נ"א: (ס) ונדבס כנן,
 (ז) ר"ל: (ז) ונ"ש ונ"י ע"ד
 לת. ושמואל לא מביעט
 וכו'.

תורה אור השלם

1. והיה כי יחטא ואשם
 והשיב את הגזלה אשר
 קבל את העשק אשר
 עשק או את הפקדון
 אשר הפקד אהא או את
 האבדה אשר קצא:
 ירמיה ה כג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה סס ט"ו
 דבשם הוא ט"ו כ"ל:
 (ב) בא"ד דברכבת ו' אשם
 ראשון ט"ו כ"ל: (ג) שם
 ודשא בעלמא הוא
 דלמיה כ"ל: (ד) ד"ה לא
 ט"ו: ראשון ראשון ונבטו
 כ"ל: (ה) ד"ה מולא ט"ו
 דלמך נבלא מילאות ט"ו:
 וע"ש דברכותא נפקא לן
 יאוש מלמך מלמד נפקא לן
 (ו) ד"ה כיון ט"ו אינו
 הספקך גמור כ"ל:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה עד שצבעו וכו'
 כי שחמור וכו' בה. ע"ן
 מוס' כ"מ דף ו' פ"א ד"ה
 והא הכא:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] גמ' וכו' הכתיב גם
 גם גמ' קשה. הא גמ' דלא
 קאמר דלמא לחמין אפרה
 מורה ואפי' כל על אמו
 מלקמן דף ט ע"ב מדרב
 גמ' מהר"ם נר ברון
 הקדים ס"מ דף ט"ו ו"ה
 דלא לט' איתרין דנפקא
 לן מנ"ש חובבה חובבה
 מעריות ע"כ וע"ן לקמן
 דף ט ע"ב מוס' ד"ה אמן
 וכו' וגם כ"מ דף ט ע"ב
 מוס' ד"ה אמן:

מוסף רש"י

הגזול עדים ב"י משלם
 כשעת הגזילה. דמי
 עדים ומר ואין מי
 להשחיר לו כלום. דקי
 בעיני (דקחן צ"ג וכו')
 התורה. לא הספיק
 ליתנו לו עד שצבעו.
 שחלל זה פטור. דקנייה
 בשע"י. דהוה ליה בחיוב
 ממטת הנהו או שאלן
 (חולין פ"ה). דמיני נמי
 לא משלם ללא גזל גמור
 הוא. דלא מטא ליה
 (קט"ו ג').

עד כאן לא פליגי ר' אליעזר ור' חנינא: אבל לענין שלומי. כגון כפל לר' אליעזר ור' ור' לר' חנינא א"נ ביוקרא חולא בלא שנינו כולני עלמא כדמעיקרא משלם דקמני ענין שגנב: **לימא סיסוי סיובסא דרב.** דלמך לעיל [סו.] כשעת העמדה בד"ן כשהולא וכו"ש כשהוקרה דהתם אפי' קרן מחייב ליה רב כי השתא דהא כרבה ק"ל דלמך [סו.] חזרה או שמיה משלם ד': **טלאים כדמעיקרא.** כלומר כל לשלם טלאים כדמעיקרא קני דטלה גנב וטלה משלם: **שינוי קונה.** היכא דשני להו דמים פשיטא ליה למדלוריימא ודאי קנה ומי מהדר לא צעי ללחודרינהו צענייהו אלא דמים משלם כגון למר ועשאו בגדים דהא כתיבא צהדיא ותנינא כו' אבל יאוש מספקא ליה הא דלמור רבנן קני אי דלוריימא אי דרבנן: לא **הספיק ליתנו לו.** לראשית הגז לכהן: **עד שצבעו פטור.** מראשית הגז דקנייה צעינו ואפילו דמים לא משלם דלון כהן יכול להזמינו בד"ן דיכול לומר ללמך לחמנו אבל קודם שצבעו מ' שחמור וכו' זו: **יאוש.** שנתיאשו הבעלים אמור רבנן דנקני ודיו אס משלם דמיו: **מולא אבידה לאו כיון דמייאש ליה מרה מקמי דסיפי לידיה קני לה.** אס נתיאשו בעלים קודם שמתאה זה קנה דלמך באלו מניאות (כ"מ דף ט' כג): מנין ללחודרינהו שטתפה נהר הואיל ונתיאשו הבעלים שהיא מותרת ת"ל אס חלודרי ממנו שאבדה ממנו ומלמיה לשאר בני אדם יתנה זו אלמא קני והכא בגזילה דלמי לידיה מקמי יאוש והדר אייאוש קני ליה בדמים: **משום תקנת השבים.** שלא יהא לרין לחור ולטרודא אחר הגזילה עממה: **אינו קונה.** והיא עלמא ישלם: אומר

הם ולא ולדותיהם הוא דאתא ובית הלל תרתי שמעית מינה הם ולא שינויהם א"הם ולא ולדותיהם א' ובית הלל הכתיב גם גם לבית הלל קשיא עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר שינוי קונה ומ"ס אין שינוי קונה אבל לענין שלומי כ"ע כדמעיקרא משלם דקתני משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב לימא תיהו תיובתא דרב דאמר רב קרן כעין שגנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה בד"ן אמר רבא טלאים כדמעיקרא דמים כשל עכשיו אמר רבה שינוי קונה כתיבא ותנינא כתיבא יוהשיב את הגזלה אשר גזל **מה** ת"ל אשר גזל אם כעין שגזל יחזור ואם לאו דמים בעלמא בעי שלומי תנינא **הגזול עדים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים משלם כשעת הגזילה א"נ לא** **הספיק ליתנו לו** עד שצבעו פטור אלמא שינוי קונה יאוש אמרי רבנן דנקני מיהו לא ידעינן אי דאורייתא אי דרבנן אי דאורייתא מיד דהוה אמוצא אבידה מוצא אבידה לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי לידיה קני ליה האי נמי כיון דמייאש מרה קני ליה אלמא קני או דלמא לא דמיה לאבידה אבידה הוא רכי אתאי לידיה בהתירא אתאי לידיה אבל כיון דבאיסורא אתאי לידיה מדרבנן הוא דאמור רבנן ניקני מפני תקנת השבים ורב יוסף אמר יאוש אינו קונה ואפילו מדרבנן: **איתוביה רב יוסף לרבה** **גזל חמץ ועבר עליו הפסח** אומר

הם ולא ולדותיהם. משמע הכל דטיפי מסתבר לאסור חטין ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דכפ' כל הללמיה (ע"ו דף מו. וסו ד"ה הכל) משמע איכפא גבי ים שינוי לנעבד או לא דצעי למימר דמשמחה לחטין קמתן מותר לנמחו וע"כ דלמרינן צעינור ולצסוף ורבעו דצרי הכל אסורים דהתם מעיקרא צהמה והשתא צהמה (ב) וצבא הוא דלמיה צאפה הכל מעיקרא חטין והשתא קמת ואין לומר דהא דשרינן ולד אמתן היינו נזותן לה ואח"כ עיברה דהא משמע צב' כל האסורין (תמורה) דף ל: וסו ד"ה דלמך (דלמך) דלמך דולד (ג) הנרצעת שרינן ולד אמתן וי"ל דהתם ודאי ים להמיר יותר חטין ששחמה שנעשה סולת מולד נרצעת דהיא וולדה נרצעו (ו) וצבא בעלמא דלמיה צאפה אבל גבי אמתן עיקר דעתה משום קמת וגבי צהמה עיקר דעתה אפרה ולא חולד:

מלאים כדמעיקרא. נראה לר"י דה"פ דלענין טלה ועשה איל או כחושא ונתפטמה או איכפא לשלם כפל נמי וכן ד' וה' כדמעיקרא כמו קרן אבל דמים דהיינו יוקרא חולא כשל עכשיו ששמין אותו טלה של שעת גניבה לפי גדלותו או קטנותו שהיה נשעת גניבה לפי יוקרא חולא דהשתא וטעמא דטלאים משום דל"ל תורא גנבי מתן והוא הדין כחושא ושלמינה דל"ל שמינה גנבי מתן אכל גנבי דמים אין שייך למימר יוקרא גנבי מינך ובלישנא דקרא נמי גוף לאן ובקר מזכיר בפסוק ודרש"י מיה (לקמן דף טו:): שאם גנב שור שזה מנה לא ישלם תחתיו ה' נגידים דכתיב תחתיו דמשמע תחת גוף השור ומשום דלשון גוף השור מזכר בפסוק משום הכי אמרינן טלאים כדמעיקרא ואע"פ שעל שעת טביחה צ"ל ד' וה' מ"מ כמו כן שעת גניבה אין טביחה אצל דמים שכל עיקרם תלוים בשומת צ"ל וגם אין מזכירן בפסוק סברה הוא דמוקמינן צהו אחייה לקרן דוקא ענין שגנב ולא ד' וה' אלא כשעת העמדה בד"ן שצ"ד שמין אותה באותה שעה ור"מ מפרש דלון חילוק בין טלאים ליוקרא חולא וה"פ טלאים שדבר בהן הברייתא דהיינו טלה ועשה איל שנשחמו למעילות כדמעיקרא וה"ה ביוקרא חולא דמעיקרא שרינן וזחא ולצסוף ארבעה דהיינו כדמעיקרא להחמיר על ד' וה' לא אמר רב דמים פ' דמים אלא כו' כגון דמעיקרא שרינן ארבעה ולצסוף שרינן וזחא דנשחמו לגריעותא צהדיא קאמר רב כשל עכשיו וה"ה בטלאים כגון שמינה והכמישה דהו כשל עכשיו והא דלמך לעיל שמינה והכמישה ענין שגנב ל"ל דוקא צהמישה דמים: **לא הספיק ליתנו עד שצבעו פטור.** אפי' כשגזו שיעור חמשה רחילות יחד שחל עליו חיוב ראשית הגז פטור כשצבעו כדאשכחן צריש הגזול קמא (לקמן דף נד. וסו) גבי פיהא דמלמיה צהמה וכשנשחמתי למ"ד שינוי קונה פטור ואי"ת הא דמיימיה התם גזל ראשון (ו) ונבטו פטור מאי אריא ראשון ראשון אפי' הכל יחד נמי וי"ל דהתם אפי' נבטו מקנת והניח מקנת פטור אפי' מה שלא נבטו שלל חל עליו חיוב ראשית הגז כיון שאין מצטרף אצל הכא שגזו כשיעור מחילה ונחמייב לכהן דוקא כצבו כולו פטור אצל הניח מקנת מה שהניח חייב אפי' שאין צו שיעור שכבר נחמייב:

עד שצבעו. אין לפרש שצבע חלקו של כהן כגון מה שפריש לז' אחד וכאלו לא הפרישו: **מוצא אבידה לאו כיון דמייאש מרה מינה בו.** אור"י דנפקא לן דיאוש קונה בלחודרינהו מהא דלמך באלו מניאות (כ"מ דף ט' כג) מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה חובעים פ"י ע"י שיש לה סימנין יש לה חובעים שאין הבעלים ממייאשין כיון שיש בהם סימן ולא כמו שפ"ה שם שיש לה חובעין שאינה של הפקר דשמלה דבר הנעשה בידי אדם הוא דהא ל"ל קרא להכי פשיטא דשל הפקר פטור דלמי ישיב וקשה לר"מ למ"ד סימנין לאו דאורייתא א"כ בין בדבר שיש בו סימן בין בדבר שאין בו סימן אין מחזיר לבעלים מן התורה אלא ע"י עדים ואי ממייאש מדבר שאין בו סימן כך ממייאש מדבר שיש בו סימן דזה חוה אין מחזיר לבעלים אלא ע"י עדים וא"כ לא יחזיר אבידה לעולם ותימן דלע"ג דסימן לאו דאורייתא ואין מחזיר כ"א צעדים מ"מ אין ממייאש מדבר שיש בו סימן ששואל לבני אדם ראייתם טליה שלי שצבדתי שהיה בו וכן סימנין אצל כשאין בה סימנין ממייאש שאין יודע מה לשאלו ואין סבור למצוא עדים לעולם וא"כ מה דוחק לשנוי התם למ"ד סימנין לאו דאורייתא כדי נכפא הא איכא למימר דלא נקט סימן אלא לומר דע"י כך יש לה חובעין וי"ל דאי לאו דסימנין דאורייתא לא היה לו כלל להזכירם ולא הוה ליה למימר טפי אלא מה שמלה מיוחדת שיש לה חובעים וממילא ידעינן דמשום סימנין הוא: **הכא נמי כיון דמייאש בו.** אפי' שאין יאוש מועיל בלחודרינהו בחר דלמי לידיה כדקאמר לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דלמי לידיה קני ליה וכדלמך באלו מניאות (כ"מ דף נח: כה) צהדיא מ"מ צעי למילף פסיר דיאוש קני בגזל בחר דלמי לידיה דצמליאה נמי נהי שלא היה קונה לענין זה שלא יצטרך להשיב ולהפטר לגמרי הואיל וכבר נחמייב צהצבה מ"מ היה קונה לענין זה שלא יחמייב לשלם כי אס דמים כמו לגבי גזל:

כיון דבאיסורא אתי צדייה. מכאן משמע שישא (ו) אין להפקר גמור דל"כ אפי' בחר דלמך לידיה בלחודרינהו יוכל לקנות מן ההפקר והא דלמך צהשולא (געינן דף נט:) (ג) נתיאשתי מפלוני עבדי דלא צעי גט שחורור אי אמרי' המפקיר עבדו יאל לחירות ואין לרין גט שחורור לא משום דמי ממייאש הרי הוא מפקירו דאי יאוש הוי הפקר א"כ אפי' אחא לידיה בלחודרינהו כיון ששפקיר וכה כהן אלא התם היינו טעמא דכי הכי דצהצבה אין לרין גט שחורור דאי יאוש ה"י כשנתיאש אין לרבו רשות עליו: אלימא

כח א מ"י פ"ד מהל'
 אסורי מונח הלכה
 יד סגב לארין שמו:
 כ"ב ב מ"י פ"א מהל'
 גניבה הלכה י' ופ"ב
 מהל' גיולה הלכה א סגב
 עשין ע"א טושיע' ח"מ סי'
 שגב סעף א ופי' שם סעף
 א ופי' ה ופי' שם סעף
 ד ופי' סעף א:
 ל ג מ"י פ"א מהל' גניבה
 הלכה י' ופי' מהל'
 גיולה הלכה א וסגב שם
 טושיע' ח"מ סי' שגב סעף
 ג ופי' שם סעף א [ג]
 ופי' טעור ונבטי ריש סי'
 שגב: